

גיליון מס' 582 פרשת חיי שרה
תשפ"ה שנה שלוש עשרה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

עשור לפיגוע-דמים בביהכ"ס "קהילת בני תורה" בהר נוף בירושלים בו נעקרה ש הקדושים ר' אברהם שמואל גולדברג, ר' אריה (ב"ר שלמה) קופינסקי, ר' משה טברסקי, ר' קלמן זאב (ב"ר דב בער) לוי, ר' יחיאל חיים רוטמן הל"ד (נפ' ספטמבר ב"א חסון ל"ו) נלב"ע כ"ה מר חשוון תשע"ה ארץ אל תכסי דמם ואל יהי מקום לזעקתם תנצב"ה

אבעלי אסופות – עניני נישואין

עי בתמיד בשמירה של כבוד ע"י הרובים, ומי שאינו שומר מצות לא מהני, (מה טובו אהליך יעקב ח"ה עמוד ש"ל וע"ש שגוי עדיף משאינו שומר תר"מ בזה).

ללוות החתן לתפילה ולמצוה

אמר רבינו זצ"ל שהורה לו מרן החזו"א בהיותו חתן שיכול ללכת יחידי לדבר מצוה כתפילה או טבילה, ואף בחזירתו, שלוחי מצוה אין ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן, (עי' בקונטרס הזכרונות שם).

בן י"ח לחופה

אמר רבינו זצ"ל דברמב"ם כתוב בן י"ז לחופה, ובמשנה אבות (פ"ה מכ"א) כ' בן י"ח לחופה, אמנם הביא שטעמו דנותנים לבתולה יב"ח, וימתין יב"ח עד כניסה לחופה, (עי' נהל איתן סי' י"ד ס"ג סק"ו וקונטרס הזכרונות סי' ל"ט אות א'). ואמר רבינו שמרן החזו"א רצה שישמע שידוך בהיותו בן י"ז והחזו"א עצמו נפגש לצורך נישואין בן י"ז שנה אלא שלא בא לידי גמר, ואמר שמייעץ כן בזמנינו שיש כוללים שיכולים להמשיך ללמוד גם אחרי החתונה.

הנושא אשה יבדוק באחיה

אמר רבינו זצ"ל שנשאל מרן החזו"א בענין הנושא אשה יבדוק באחיה, והשיב, שאם לומדת בבית יעקב סגי (ועי' ארוחת רבינו ח"א עמוד רס"ה), וגם סגי ברוב אחים. ונשאל רבינו זצ"ל למה יצחק נשא לרבקה שהיתה אחות לבן ולא בדק באחיה, והשיב שבדיקה צריך רק בספק וכאן ידע שהיא צדיקה, ואין הולכין אחר הרוב כשידעים שאינו כן, (דעת נוטה פ' חיי שרה אות קס"ה, ובקובץ מה טובו אהליך יעקב קובץ י"ב עמוד כ"א הביא ממרן הגרי"ז שאמר דהעיקר לבדוק בה, וע"ש קובץ ט"ו עמוד ר"ז שהובא מרבינו דהנושא אשה יבדוק באחיה אינו חיוב רק עצה טובה ולכן השמיט זה הרמב"ם, וע"ש קובץ כ"ד י"א סגי באח א' טוב, ואם אין אחים א"צ בדיקה), ומה שאמר אליעזר אם לאו אפנה על ימין או על שמאל ופירש"י בנות עשו וישמעאל ולמה לא יקח מבני שם ועבר שהם בת ת"ח, כתב רבינו, קדום מ"ת לא היה שייך זה, (דעת נוטה שם אות ר"ז).

מי ראוי בזה"ל לישא בת כהן

שאלתי לרבינו זצ"ל בענין זיוג עם בת כהן שמצינו בגמ' פסחים (מ"ט א') בת כהן לישראל אין זווגין עולה יפה. ולאידך גיסא אמרו הרוצה שיתעשר ידבק בזרעו של אהרן, כל שכן שתורה וכהונה מעשרתן ואמרו בגמ' לא קשיא הא בתלמיד חכם, הא בעם הארץ. רבי יהושע נסיב כהנתא, חלש. אמר לא ניחא ליה לאהרן דאדבק בזרעיה, דהוי ליה חתנא כי אנא. אמר רב פפא אי לא נסיבנא כהנתא לא איעתרי. אמר רב כהנא אי לא נסיבנא כהנתא לא גלאי. ואמר לי רבינו דמי שחושב להמשיך ללמוד אחרי החתונה א"צ לחשוש, (ובקובץ מה טובו אהליך יעקב כ"ד עמוד י"ד הביא מרבינו דצריך לשבת וללמוד, וחדש שם דגם בבת לוי שהיא מזרע אהרן יש קפידא זו), והביא שכשנשאל מרן החזו"א זצ"ל בזה השיב, זה הירא מדינא דגמ' ראוי לידבק בזרעו של אהרן עכ"ל (קונטרס הזכרונות). ונשאל רבינו מה גדר ת"ח בזמנינו לענין זה, והשיב, א. מי שתורתו אומנותו. ב. כל שיודע לענות. (מה טובו אהליך יעקב כ"ד עמוד י"ג וע"ש דאפי' אם מתמיד כל ימי השבוע וביום ו' או בבין הזמנים נח כיון שיודע ללמוד סגי אמנם אם מזלזל בתפילה לא טוב, ואם לא היה בר הכי ורוצים שיעלה זיווגם יפה ישב וילמד בהתמדה אחרי החתונה).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

לרגל השמחה במעונו של ידידנו המופלא הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודך", ר' פרדס יוסף החדש" על המועדים, ושאל"ס ומיסד המכון "גם אני אודך", ודולה ומשקה לרבים תורת רבנו בקובצי "בעקבי שי"ח", ר"מה טובו אהליך יעקב, בנישואי בתו שתחיה עב"ג הבחור המופלג בתורה ויראת שמים רבי נפתלי [בן הרה"ג רבי יצחק] שוורץ שליט"א בשעטו"מ יה"ר שיעלה הזוג יפה ויראו דורות ישרים מבורכים. אמן כן יהיה רצון.

ממתי להתפלל על זיוג טוב

נשאל רבינו זצ"ל, ממתי צריכים ההורים להתחיל להתפלל על צאצאיהם שיזכו להשיא אותם בשעטו"מ בשידוך טוב עבור כל אחד, והשיב, משנולדו, ונשאל, ממתי בחור צריך להתחיל להתפלל על שידוך, והשיב, מבר מצוה עי' קידושין (כט' ע"ב) שכן יג' יכול לקדש, ונשאל, אם בחור צריך להתחיל להתפלל מגיל בר מצוה על שידוך ממתי לפ"ז צריכה בחורה להתפלל, האם מגיל בת מצוה או אפילו קודם לכן, והשיב, מבת י"ב, ונשאל רבינו באבות (פ"ה מכ"ה) מבורא שכן שמונה עשרה לחופה היינו שמגיל זה צריך להשתדל להיכנס לחופה כמו כל הזמנים שנזכרו שם במשנה בן חמש שנים למקרא בן עשר למשנה וא"כ לפי דברי רבינו יוצא שחמש שנים צריך בחור להתפלל למצוא שידוך טוב, והשיב, נכון, (מה טובו אהליך יעקב כ"ד עמוד ג', וע"ש עמוד ה', ששאל מרבינו, ע"י איזה דבר אפשר לזכות לדורות ישרים מבורכים בלי שום פסול ח"ו, והשיב רבינו ע"י תפלה, וע"ש עמוד י"ב ששאל מי שיש לו חמש בנות בערך פחות מגיל בת מצוה האם צריך כבר לעשות השתדלות איך להשיג פרנסה שיוכל אח"ב בעתו ובזמנו לחתן אותם בקלות ולא יפול על הצבור, והשיב רבינו, להתפלל).

מקור מפרשת השבוע שהאבות מג"ע באים לשמחות

אמר רבינו זצ"ל שהמקור שבאים האבות מעולם האמת לנישואי צאצאיהם הוא בזה"ק פ' פנחס ע"ש (ח"ג ר"ט ב') ואמר לי רבינו זצ"ל שיש מקור בדרשות ר"י אבן שועיב תלמיד הרשב"א על הפסוק בפ' חיי שרה (פכ"ד ט"ז) וביאה אהלה שרה אמו שכתב ממדרש ששרה באה לאהלה לראות שמחת בנה, ונשאל רבינו זצ"ל, האם באים האבות מדורות קודמים מג"ע, לשמחת בר מצות של צאצאיהם, והשיב רבינו זצ"ל, כתוב רק בנישואין, (עזרת אליעזר).

אינו חתן רק מהחופה

אמר רבינו זצ"ל שביום שנכנס לחופה היה בבית מרן החזו"א בתפילת מנחה, והש"ץ לא אמר תחנון, וסבר החזו"א שזה היה מחמת רבינו, ואמר, עד שלא היה קידושין אין כאן חתן, ועוד יכול החתן לחזור בו, (ולמעשה היה שם גם החברותא של רבנו הגר"ד וינטרויב שהיה חתן באמצע השבע ברכות), וגם לענין חתן צריך שמירה סבר החזון איש שזה רק משעה שנכנס לחופה (עי' קונטרס הזכרונות פ"ה אות ע"ה ופ"ט אות כ"ט), וכן השיב רבינו, (מה טובו אהליך יעקב ח"ה עמוד ש"ל).

חתן וכלה שומרין זה לזה

במש"כ הרמ"א (אהע"ז סי' ס"ד ס"א) שלא ילך החתן יחידי, הביא רבינו זצ"ל בשם מרן החזו"א זצ"ל שהשומר צריך שיהיה סמוך בד' אמות של החתן והכלה, והחתן והכלה עצמן משמרין זה את זה, ומהני שומר אפי' כשאינו מכוין לשם שמירה, (קונטרס הזכרונות סי' ל"ט אות כ"ט). ולענין קטן השיב רבינו זצ"ל דג"כ יכול לשמור (לענין מזיקין מצינו דתינוק בן יומו שמור מן המזיקין ולענין כבוד

ניתן לתורים גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופיות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת פֶּרֶק 122

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת - לַשְׁבּוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזַה"י

הג"ר יואל יהודה בוויאר זצ"ל - שלושים לפטירתו (ו' חשוון תשפ"ה) | הג"ר אברהם דוד קורלנסקי מראשי ביהכ"נ 'לדרמן'.

גיס רבינו הגאון רבי מרדכי שלמה ברמן זצ"ל

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

המשגיח הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל (ב' כסלו תשנ"ט)

הפסוק של יראת ה' תוסיף ימים, כי גם בלי זה, הסברה נותנת שלא ימות מפחד של עשוי, כי כאמור זה לא פחד של מות אלא חרדה

רבי אליהו מן שליט"א עם רבינו

כוחות עלומים שבאדם

מובא בספר כל משאלותיך עמוד תרנ"ז: ספרתי לרבינו שראיתי בספר רשימות של המשגיח דליקווד, שהגאון הרגועבע"ר בעת שהספיד על רבי מאיר שמחה זצ"ל, אמר: לאדם יש בקרבו כוחות עצומים נעלמים שיכול להוציאם מהכוח אל הפועל, אבל בדרך כלל הם רדומים, וכגון בעת שריפה האדם עושה מה שחמשה אנשים לא יכולים לעשות, ואין זה נס אלא רק כוחות טבעיים עלומים, שבעת הכרח נורא הוא מוציאם לפועל. אצל רבי שמחה תמיד היה שריפה!... והגיב רבינו בעובדא דומה: כאשר נפצע מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, היה בביתו רבי יצחק אפשטיין, ואז הוא הצילו באופן לא טבעי, וזה היה כנ"ל, בכוחות נעלמים אלו שמתעוררים בעת סכנה.

רבי נתן מאיר וואכטפויגל - ליקווד

הגיע לבני ברק לבקרו

הנה המשגיח זצ"ל ביראתו הקודמת לחכמתו זכה להיות החלוץ אשר לפני המחנה, ובהשפעתו צמחו וגדלו דור שלם של צעירים ששאפו לתורה יראת שמים ומוסר, הוא הגבר אשר בלבו הבוער כאש הצליח לייסד כוללים רבים בארץ שממה ולא זרועה. בשנותיו המאוחרות התפרסם מאוד שמו כמשגיח בישיבה המפורסמת שבעיר 'לייקווד' - בארצות הברית, אך מצודתו היתה פרוסה ברחבי העולם. שיחותיו המוסריים שהודפסו בסדרת הספרים 'קובץ שיחות' וכן 'לקט רשימות' 'נועם המוסר' ו'שיחות מוסר' הביאו תועלת רבה לציבור בני התורה, והעמיקו את יסודות ההתעלות של בני הישיבות.

שמעו של רבינו הגיע עד למשגיח, שהיה מבוגר מרבינו בכמעט עשרים שנה, וכבר לפני שנים רבות מאוד הפליג בשבחו ודיבר מאוד בגדלותו של רבנו. באחת הפעמים שביקר המשגיח בארץ, הגיע במיוחד לבני ברק, ונכנס לבקר את רבינו במעונו והיה נרגש אז מאוד.

רבינו נעמד לקראת המשגיח דליקווד זצ"ל שהגיע לביתו

להיות 'תמים'

ובאחת השיחות חיזוק שהשמיע המשגיח דליקווד על אמונת חכמים, ועל חשיבות הציות לגדולים שבדור, החליט לנקוט בדווקא את שמו של רבינו כדוגמא לאדם שיש לשמוע לעצותיו, וכך אמר:

"בחיים הארוכים שלי ראיתי, שכל מי שלא הלך בתמימות נפל, במוקדם או במאוחר".

שאלוהו תלמידיו, מה זה "לא" תמימות?

וענה באידיש: מ'קליגט זאך' (פירוש: מתחכמים), וחזר שוב ואמר, "אלו שעשו חשבונות, והתחכמו, נפלו. מה זה תמימות אני לא יודע, אבל מה זה "לא" תמימות" אני יודע. יש לי ידיד שמתיעץ ושואל כל דבר את הגאון רבי חיים קניבסקי (שליט"א), והוא שומע לכל מה שהוא מורה לו, זה נקרא תמימות להיכנע לגברא רבא" (לקט רשימות, לימוד מוסר ועבודת ה', עמוד כ"ד).

פחד מות ופחד מאי ידיעה

מקורבו של רבינו, רבי אליהו מן שליט"א, היה מזכיר פעמים רבות לפני רבינו אמרות נועם ופנינים מהמשגיח דליקווד זצ"ל, ונביא אחדים, והראשון שבהם מענינא דיומא, פרשת השבוע - תולדות.

דהנה בספר לקט רשימות (אלול, עמוד נ"ב) מביא שאמר המשגיח רבי נתן מאיר זצ"ל:

"ייוחד יצחק חרדה גדולה" עד מאוד ואיתא בחז"ל (תנחומא תולדות י"ג) שזה היה פחד גדול יותר מבשעת העקידה. והקשה המשגיח א"כ למה לא פרח נשמתו כמו בעקידה, ותירץ המשגיח בעקידה היה זה פחד מות, פחד מהסכין שחיטה, ולכן פרח נשמתו. משא"כ במעשה הברכות היה זה פחד של יראת ה' שהרי הראו לו משמים שהיה חי בטעות, כי הוא סבר דעשו ראוי לקבל את הברכות, והקב"ה סיבב שיעקב יקבל, ועל זה חרד חרדה גדולה מאוד והיה זה פחד של יראת ה', ונאמר בקרא "יראת ה' תוסיף ימים" ולא שייך שיהיה מיתה מפחד של יראת ה', כי זה רק 'תוסיף ימים' ולכן לא פרח נשמתו.

והנה עוד לפני שהקריא רבי אלי' התירוץ שהובא שם בספר לקט רשימות, ענה רבינו מעצמו כמעט מילה במילה מהתירוץ שהובא שם, ואמר בלשונו, כי יש חילוק בין סוגי הפחד, ששם זה היה פחד מוות, ומסוג כזה יוצאת הנשמה, ואילו הפחד שהיה כשהגיע עשיו היה פחד מזה שלא ידע את האמת, ומזה לא שייך למות.

וכשמע רבינו את כל תירוצו, אמר, שאליבא דאמת אין צריך להוסיף

בערב ימי

פניה ובקשה לידידינו קוראי העלון - תושבי הגולה

בעז"ה אנו מתעדים לכתוב באופן מקיף על הידידות והקשר שהיה לרבינו זצ"ל עם ראשי הגולה, רבנים ויושבי על המדין בחוץ לארץ. נשמח מאוד מי שיכול להועיל לנו בשליחת תמונות, מסמכים, עובדות, שותי"ם או מעשה רב, מרבנים שהתגוררו בחו"ל והיו בקשר של תורה עם רבינו, וזכות הרבים תלוי בו בעז"ה